

Posudek na disertační práci Mgr. Ivety Jonášové

Ženský orgasmus

I přes svou atraktivitu patří téma ženského orgasmu k tématům metodologicky náročným. Zmiňme jen některé z nesnází, se kterými se výzkum na tomto poli musí potýkat: intimita tématu a tedy i sdělovaných informací, prožitková subjektivita, která činí obtížnými jakákoli vzájemná srovnávání, velké množství názorů, domněnek i mýtů, které se leckdy míchají se skutečně prověřenými fakty, interdisciplinarita vyžadující propojení informací medicínských, psychologických, sociologických i historických, atd. Už samotná volba metodologického přístupu a nástrojů shromáždění i analýzy dat je citlivou společenskou otázkou. Máme k ženskému orgasmu přistupovat kvalitativně, s respektem pro rozdílné zkušenosti žen, anebo máme hledat to, co je stejné a porovnatelné pomocí předem daných škál? Tato práce ukazuje, že cesta kvantifikace je možná a lze s ní dospět k některým užitečným informacím.

Celkový rozsah disertační práce činí téměř 200 stran. Teoretická část čítá 100 stran, na nichž se autorka po stručném připomenutí historie zkoumání dané problematiky, přehledu hypotéz a teorií orgasmu zabývá fyziologickými a psychologickými aspekty orgasmu. Zatímco v části věnované fyziologickým aspektům orgasmu jsou postupně probírány anatomie, endokrinní mechanismy, klíčové fáze pohlavního vývoje, ale i cyklus sexuální aktivity a typologie orgasmů, jsou psychologické aspekty orgasmu spjaté v autorčině podání především s úlohou fantazie a představivosti. Poslední kapitolou této části je kapitola věnovaná anorgasmii.

V empirické části podává autorka výsledky dotazníkových šetření, které realizovala na populaci slovenských a českých žen. Tento výzkum má v první řadě mapující kvantitativní charakter, ten je následně doprovázen korelační

analýzou, která umožňuje podchytit faktory ovlivňující orgasmus. Originálním přínosem autorky je vytvoření standardizovaného nástroje umožňující stanovit dispozici k orgasmu formou orgastického koeficientu. Práci považuji za vyhovující, proto bych se zaměřil v následujícím textu jen na drobné připomínky.

Omezením závěrů kvantitativního šetření je fakt, že se nejedná o reprezentativní populační výběr, ale o výběr příležitostný. Autorka je si tohoto omezení vědoma. Při řešení otázky zobecnitelnosti svých dat proto porovnává své výsledky s reprezentativním výběrem (Weiss a Zvěřina, 2003). V této souvislosti by bylo vhodné více rozebrat, proč některé výsledky (položky) srovnatelné jsou a některé nikoli, a čím jsou případné posuny dány. Bylo by zajímavé srovnat podobnost výsledků v případě, že by se z reprezentativního výběru vzala věkově shodná skupina (autorčin výběr je při průměrném věku 28,5 let pravděpodobně věkově posunutý směrem dolů) Zaujalo mne autorčino konstatování, že se uskutečnil podobný výzkum i na Slovensku (Mathé a Ritomský, 2004), ale jeho plné výsledky nebyly autorce dostupné. Uvítal bych doplňující informaci o tom, v čem byl výzkum podobný a proč jeho výsledky nejsou dostupné. Více by měl být zvažován dopad nezařazení orgastických žen na výsledky. Například při výpočtu „orgastického kvocientu“ (OQ) by bylo možné nízké hodnoty OQ plošně přiřadit anorgastické populaci, což by ovšem vedlo k posunu hodnot. Je třeba zvažovat, který postup je výhodnější.

V práci se někdy autorka uchyluje k mírně popularizujícímu stylu. Proto se občas (například v úvodní části) objevují uvozovkami vydělená prohlášení, u nichž není jasné, zda jde o citát, anebo o prohlášení, které nemá být bráno doslova. Podobné je to s užíváním některých termínů (například v situaci, kdy je konstatováno, že lze u vaginy hovořit o mimosmyslovém vnímání, by měla být rozšířena běžně užívaná definice tohoto slova). V některých případech naopak proniknou do textu poměrně razantní prohlášení, která by byla v popularizujícím

článek přijatelná, ale ve chvíli, kdy by měla být brána doslova, by si žádala podrobnější vysvětlení (jako příklad uveďme větu „Dosáhnout orgasmus je bezprostřední účel každého sexuálního chování a orgasmus je rovněž fyziologickým cílem koitu. K tomuto cíli se denně upíná miliarda lidí obou pohlaví a další milióny samců živočišné říše...“ na str. 5).

Velkým kladem disertační práce je velké množství titulů z nichž je čerpáno (téměř 300 literárních zdrojů). Práce je přehledná, s originálním přínosem, především v podobě výše zmíněného diagnostického nástroje, který umožňuje postihovat orgastickou schopnost ženy zahrnující i její postoje a sexuální spokojenost. Vzhledem k výše uvedeným faktům považuji tuto disertační práci za práci splňující požadavky kladené na úspěšně obhájené disertační práce a doporučuji ji tedy k ústní obhajobě.

Radvan Bahbouh, Ph.D.

Katedra psychologie FF UK

V. Z. 